

VOORSTEL

zaaknummer: 387211
afdelingsnaam: IA-OrgB
steller: Vybeke Pieters
onderwerp: Kader digitale ondertekening

Voorstel

1. Uitgaande correspondentie niet meer te voorzien van een handtekening maar van een automatisch gegenereerde disclaimer in combinatie met vastlegging van autorisatie in het proces.
2. De disclaimer niet te gebruiken wanneer:
 - de gemeente een overeenkomst aangaat,
 - de brief een persoonlijke noot vraagt,
 - een wettelijke regeling eisen stelt met betrekking tot de ondertekening,
 - het College een aanvraag/bezwaar/beroep/klaagschrift indient.
3. Alleen bij bovengenoemde uitzonderingen vooralsnog de natte handtekening te handhaven, zolang een persoonlijk certificaat of gekwalificeerde handtekening nog niet toegepast kan/mag worden.

Samenvatting

Gemeente Hilversum heeft besloten om een digitale werkomgeving te creëren waarin zo min mogelijk papier wordt gebruikt. Een onderdeel hiervan is het niet meer 'nat' ondertekenen van de uitgaande correspondentie. Uit juridische toetsing blijkt dit op een paar uitzonderingen na ook mogelijk te zijn (zie punt 2). Er zijn in principe geen belemmeringen om de geschreven handtekening af te schaffen. De noodzaak tot afdrukken, ondertekenen en scannen van een uitgaande brief met handtekening vervalt als in het digitale proces geborgd wordt, dat de bevoegd medewerker de uitgaande brief heeft geautoriseerd. Een brief hoeft niet per post verstuurd te worden. Indien de ontvanger expliciet toestemming heeft gegeven, mag ook digitaal gecorrespondeerd worden.

Soorten elektronische handtekening:

- 1) Geen ondertekening, maar voorzien van een disclaimer (“deze brief is digitaal vervaardigd en daarom niet ondertekend”)
- 2) Persoonlijk certificaat
- 3) Organisatie certificaat
- 4) Gekwalificeerde handtekening (geregistreerde en geautoriseerde handtekening bij de rechtbank).

Voorwaarden elektronische handtekening:

- de identiteit van de afzender moet kunnen worden bevestigd,
- bevestigd moet kunnen worden dat de informatie niet door derden is veranderd.

Inleiding

De Nederlandse gemeenten hebben toegezegd om de diensten digitaal te gaan leveren. In 2020¹ kunnen bedrijven en burgers hun zaken die ze met de overheid doen digitaal afhandelen. Digitale afhandeling betekent vanuit de Gemeente digitale correspondentie naar inwoners en bedrijven. Het vervangen van de “natte handtekening” door een digitale ondertekening is in deze ontwikkeling onmisbaar. Digitale ondertekening houdt in dat wij als Gemeente Hilversum kenbaar maken dat correspondentie digitaal tot stand is gekomen, maar wel volgens de juiste mandatering. Naast digitale dienstverlening biedt digitale ondertekening een efficiënter en milieuvriendelijker afhandeling binnen onze processen.

Ten slotte bestaat er een landelijke monitor voor de digitale dienstverlening. Wanneer we geen tempo maken met digitaliseren betekent dat een lage plek op de ranglijst, wat imagoschade voor de Mediastad kan betekenen.

Probleemstelling/doel

Het doel is om in onze organisatie een digitale werkomgeving te creëren om onze processen volledig digitaal te kunnen laten werken. We denken voordelen te kunnen halen uit het gebruik van de digitale handtekening, in de zin van meer efficiëntie en milieubesparing door onze processen volledig te digitaliseren. Met het inzetten van een kader voor digitale ondertekening hebben wij een belangrijke randvoorwaarde voor digitale dienstverlening vervuld.

Argumenten

1. Om een digitale werkomgeving te creëren, hoort waar mogelijk het gebruik van een digitale handtekening.
2. Het afdrukken, ondertekenen en scannen van uitgaande correspondentie vraagt meer handelingen en is daardoor minder efficiënt.
3. Een digitale aanvraag dient volgens de archiefwet ook digitaal afgedaan worden.
4. Het gebruik van de digitale handtekening bespaart in het gebruik van papier en afdrukkosten en bespaart milieu.
5. De ondertekening zo eenvoudig mogelijk te houden en slechts twee varianten (disclaimer en natte handtekening) te gebruiken.
6. Als Gemeenten willen wij onze diensten digitaal leveren. Deze ontwikkeling moet in 2020 gereed zijn. Het vaststellen van dit kader is een grote stap in deze ontwikkeling.
7. Als Mediastad wil de gemeente Hilversum digitaal goed op de kaart staan. Wanneer wij achter blijven bij onze digitale dienstverlening kunnen we via de landelijke monitor voor doelgerichte digitalisering² imagoschade oplopen.

Kanttekeningen

Het is belangrijk te realiseren dat correct en zorgvuldig gebruik van de digitale handtekening hoort bij verantwoord werken. Als iedereen zorgvuldig met zijn of haar eigen digitale handtekening omgaat, op dezelfde manier als bij een 'natte' handtekening, is de veiligheid voldoende gegarandeerd.

Als de ontvanger twijfelt aan de echtheid van de brief omdat er geen handtekening onder staat, kan de echtheid en de rechtmatigheid worden nagegaan bij de Gemeente aan de hand van de gegevens uit het geautomatiseerde processysteem.

¹ Digitale agenda 2020. Zie ook: <https://www.kinggemeenten.nl/secties/digitale-agenda-2020/digitale-agenda-2020-het-kort>.

² Zie ook: <https://www.kinggemeenten.nl/secties/monitor-doelgerichte-digitalisering>.

Een bestuursorgaan kan achteraf indien noodzakelijk een genomen besluit alsnog bekrachtigen door het plaatsen van (een) handtekening(en). In het ergste geval zou de gemeente veroordeeld kunnen worden voor proceskosten en vertragingsschade. Dit risico weegt niet op tegen de kosten van het gebruik van een gekwalificeerde handtekening.

De handtekening met een (persoonlijk) certificaat en de gekwalificeerde elektronische handtekening brengen kosten met zich mee. Deze optie alleen gebruiken daar waar de disclaimer niet toegepast kan worden en een digitale ondertekening wel nodig is.

Financiën

Aan het werken met een digitale handtekening middels een disclaimer zijn geen extra kosten verbonden. Implementatie van de handtekening wordt intern belegd.

Uitvoering

Na het collegebesluit zal per proces nagegaan worden welke digitale ondertekening van toepassing is. De processen en ondersteunende systemen zullen hiervoor aangepast moeten worden. De implementatie wordt per bedrijfsproces opgepakt en door een projectleider uitgevoerd. Tot die tijd zal daar waar nodig is de natte handtekening nog van kracht zijn.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris a.i., de burgemeester,

mr. P.G. Schulten

P.I. Broertjes

Bijlage(n)

-